

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

קת.

עין משפט נר מצוה

דקא אחי מיהודה. דקאמר לו דוד^א ואתה אנוש כערכי אלופי ומיודעי שהיה קורא לאחיתופל מיודעי^ב קרובי שהיה משבט יהודה כדוד: **מואב סיר רחלי.** דוד דקא אחי ממואב: **סיר רחלי.** גחזי שסר ונטרע על עסקי רחילה: **על אדום אשליך נעלי.** אנועיל אותם בגן עדן: **אם יבא דוד שהרג את הפלנסי.** ויענק לפיך על שאתה נותן חלק לדואג ואחיתופל לנעוה^ג מה אתה עושה להפיס דעמו שהם היו שונאין אותו: **אמר להם עלי.** לפייסן ולעשותן ריעים והואזים זה לזה והיינו התרועעי לשון ריעות: **ושמואל אמר.** מאי תשובה נלחם בהיג [בארן] עשירה בני אדם וכו': **עבד שמכרו רבו.** ומאחר שמכרו הקב"ה לנבוכדנצר וגרשו מעליו יש לו עליו כלום: **מאי דתני ודוד עבדי נבוכדנצר עבדי.** שקראו לאותו רשע עבד כמו שקראו לדוד דכתיב צדוק ירמיה (מג) הנני שולח ולקחתי את נבוכדנצר עבדי לא מפני שדומה זה לזה אלא גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעמדין ישראל לומר כבד מכרונו הקב"ה לנבוכדנצר לפיכך הקדים הקב"ה וקרא עבדי לנבוכדנצר כדי להחזיר להן תשובה: **עבד למי נכסים למי.** כלומר נבוכדנצר עבדי הוא וכל מה שקנה לי הוא ועדיין לא יאחזם מרשותי: **והעולה על רוחם היה לא ספיק.** כל מה שאמרו כזרים לא יהיה: **כל מי האי יוסח.** מי יתן ויבא לנו זה הכעס בחימה שפוכה אמלך עליכם שיגאלנו צד כהנא. היינו תשובה נלחם דלמרו ליה אלהים יורנו שאין אנו יכולין ליסר אותו: **בלא עס.** שאין לו חלק עם עס: **שבלה עס.** שבלה ישראל בעצמו שהשאלו לבלק כדכתיב עין למימן לקמן [קמ]. והפיל מהם כ"ד אלפים: **עבור שבלה על צעיר.** שבלה על אותו כמו בהמה דמרגמינן צעיר: **סנה הוא צעור.** אצוי של צלעם הוא כושן רשעים הוא לכן הארמני: **אחס צימי יעקב.** שדף אחריו וצקס ובעקור הכל: **ואחס צימי שופטים.** לאחר מיתת יהושע דכתיב (שופטים א) ויחר אף ה' צישראל ויחסם צד כושן רשעים: **צנו צעור.** משמע צעור צנו של

בלעם היה: **צנו הוא.** לבלעם צנזאות שבלעם גדול מצאיו היה צנזאות: **הא שאר נכרים אפו.** כלומר מדקא חשיב תנא דמתנימין דבלעם שהיה נכרי צנזי דיוטות וקאמר דאין לו חלק מכלל דשאר נכרים יש להם חלק: **מתנימין מני וכו'.** א"ל ר' יהושע אלו נאמר ישובו רשעים לשאלה^א צלל הגוים משמע דקאמרת השתא דכתיב כל גוים שכחי אלהים לא משמע אלא אותן השוכחים אלוה בגוון צלעם [עשמו] ש אצל אחריני אמו כדאמרין ברש פרקין (דף 65): **ורעו זרים לאנכס וצני נכר אכריכס לעולם הבא:** **מאי נינהו כל גוים שכחי אלהים.** דמשום הכי צורר הקב"ה הרשעים שבהם ונותן אותם בגיהנם ואין להם חלק לעתיד אצל השאר יש להם חלק: **ואף אפשו רשע נתן סימן צעמו.** שאין לו חלק לעתיד: **המוס נפשי מוס יריס.** אם ימות מיתת עצמו תהא אחריתי כמוהו דודאי יש לו חלק עמסה: **ואס לאו.** דלא ימות אלא יהרג הנני הולך לעמי לגיהנם: **לא היה להם שלום.** דכתיב המכה את מדין צדה מואב: **לכוזין.** כעוסין כלם שטוס פניו לכוזין: **כרכושא.** חולדה: **כרכושא וסוגרא.** אין להם שלום מעולם: **יש גרא.** מול רע: **כלום יש אצ שנוא אס צנו.** שהוא סבור שילמך לו הקב"ה קלל את בני דקאמר צלעם לינו פה [הלילה]: **הואצא אפילו כלפי שמיא מהני.** דלאני ליה מה שהלפין פניו לומר לשלוחי בלק^ב לינו פה שאמר לו הקב"ה בתחילה לא תלך והדר אמר לך: **מלכותא בלא סגא.** כלומר סכרה גדולה ואינו חסר אלא כתר מלכות: **אני היום רך ומשוח מלך והאנשים האלה קיים ממני.** כלומר איני גדול מהם אלא משחת מלכות: **שפי.** כמו (תולין דף נד:) צוקא לטמא דשך מדוכתיה: **שפיפון.** משמעו שמי: **שטוס העין.** שטוס פתוח כמו שמומו (ניכר) כלומר עינו אחת פתוחה מכלל דהאחרת סתומה וכו' נמי מתרגמינן דשפיר חזי. אית דמפרשי שטוס כמו שטוס ולא מילתא היא: **קוסס באמסו.** כגון מעלה צוורו: **כרע**

הוא לכן הארמי בעור שבא ואחת בימי שפוט השופטים ומה שמו לכן הארמי שמו כתיב^ב בן בעור וכתוב^ג בנו בעור אמר רבי יוחנן אביו בנו הוא לו בנביאות בלעם הוא דלא אתי לעלמא דאתי הא^ד אחרני אתו מתניתין מני רבי יהושע היא דתניא ר"א אומר^ה ישובו רשעים לשאלה כל גוים שכחי אלהים ישובו רשעים לשאלה אלו פושעי ישראל כל גוים שכחי אלהים אלו פושעי ישראל כל גוים שכחי אלהים אלא כל גוים שכחי אלהים אלא ישובו רשעים לשאלה כל גוים שכחי אלהים ואף אותו רשע נתן סימן בעצמו אמר^ו תמות נפשי נפשי מות ישרים תהא אחריתי כמוהו ואם לאו היה להם שלום מעולם משל לשני כלבים שהיו בעדר והיו צהובין זה לזה בא זאב על האחד אמר האחד אם איני עוזרו היום הורג אותו ולמחר בא עלי הלכו שניהם והרגו הזאב אמר רב פפא היינו דאמר אינשי כרכושא ושונרא עבדו הלוא מתרבא דביש גרא וישבו שרי מואב עם בלעם ושרי מדין להיכן אזול כיון דאמר להו^ז לינו פה הלילה והשבתי אתכם דבר אמרו כלום יש אב ששונא את בנו אמר רב נחמן חוצפא אפילו כלפי שמיא מהני מעיקרא כתיב^ח לא תלך עמהם ולבסוף כתיב^ט קום לך אתם אמר רב ששת חוצפא^י מלכותא בלא תאגא היא דכתיב^{יא} ואנכי היום רך ומשוח מלך והאנשים האלה בני צרויה קשים ממני וגו'^{יב} א"ר יוחנן בלעם חוגר ברגלו אחת היה שנאמר^{יג} וילך שפי שמשון בשתי רגליו שנאמר^{יד} שפיפון עלי אורח הנושך עקבי סוס בלעם סומא באחת מעיניו היה שנאמר שתום העין קוסם באמתו היה מר בריה דרבינא אמר שבא על התם^{טו} והנה המן נופל על המטה וגו' איתמר מר זוטרא אמר קוסם באמתו היה מר בריה דרבינא אמר שבא על אתונו מ"ד קוסם באמתו היה כדאמרן ומ"ד בא על אתונו היה כתיב הכא^{טז} כרע שכב וכתוב התם^{יז} בין רגליה

האנשים קום לך אתם ואך את הדבר אשר אדבר אליך אתו תעשה: במדבר כב כ.
 19. ויאמר בלעם לבלק התיצב על עלתך ואלכה אליך יקרה וי לקראתי ודבר מה יאני והזנתי לך והלך שפי: במדבר כג ג.
 20. ויהי ון נחש עלי דרך שפיפון עלי אורח הנושך עקבי סוס ופול רבוב אחור: בראשית מט ז.
 21. נאם שמע אמרי אל וידע דעת עליון מחזה שרי וקחנן נפל וגלוי עינים: במדבר כד טו.
 22. ותמלך שוב מנגת הביתן אל בית משהה דתן והקן נפל על המטה אשר אסתר עליה ויאמר המלך הגם לבלבש את המלכה עמי בבית הדבר יצא מפי המלך ופני הקן חפה: אסתר ז ה.
 23. כרע שכב כאר וכלביא מי יקמנו מברכין ברוך ארריך ארוי: במדבר כד ט.
 24. בין רגליה כרע נפל שקב בין רגליה כרע נפל באשר כרע שם נפל שדוד: שופטים ה כו

1. מדוע שובבה העם הזה וירשלו משבה נצחת החוקי בתרמית מאנו לשבו:
2. אבותיכם איה הם והבאים הלעולם יחיו: זכיה א ה
3. אך דברי וחקי אשר צוית את עבדי הנביאים הלא השיגו אבותיכם וישובו ויאמרו כאשר זמם ו יצאו לעשות לנו כדרכינו ובמעללינו כן עשה אמתנו: זכיה א א
4. מה אמר וי איה ספר ברייתו אמכם אשר הלוא השיגו אבותיכם אשר מקרתי אתכם לו ון בעונתיכם נמפרתם ובפשעיכם שלחה אבותיכם: ישעיהו ג א
5. ועתה עשו בי י אמר עבדי והשיע את עמי עבדי מיד פלשתים ומיד כל איביהם: שמואל ב ג ב
6. ואמרתי אליהם בה אמר ו יצאות אליה ישראל הנני שלח ולקחתי את נבוכדנצר מלך בבל עבדי ושמתי בסאו ממעל לאבניו את שפירי עליהם: ירמיהו מג ז
7. והעלה על ריבכם היו לא תהיה אשר אתם אמרים נהיה בקום בממשחות האיצות לקשר על נתן אבק: יחזקאל כ לב
8. ויסרו למשפט אליך ירונה: ישעיהו כח כ
9. וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתחה אשר על הנדה ארץ בני עמון לקרא לו לאמר תה עם וצא ממצרים הזה כשה את עין הארץ והוא ישב מפלי:
10. וישא משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם הנגר שתם העין: במדבר כד ג
11. ישובו רשעים לשאלה כל גוים שכחי אלהים: תהלים ט יח
12. מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמותו: במדבר כג י
13. ועתה הנני הולך לעמי לכה איצף אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים: במדבר כד יד
14. ותלכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם ותבאו אל בלעם וידברו אליו דברי בלק: במדבר כב ז
15. ויאמר אליהם לינו פה הלילה והשבתי אתכם דבר כאשר ידבר וי אלי וישבו שרי מואב עם בלעם: במדבר כב ח
16. ויאמר אליהם אל בלעם לא תלך עמיהם לא תאיר את העם פי ברוך הוא: במדבר כב יב
17. ותבא אליהם אל בלעם לילה ויאמר לו אם יאמר לך באו עמי ואלהם אל בלעם: במדבר כב יג
18. ואנכי היום רך ומשוח מלך והאנשים האלה בני צרויה קשים ממני ישלם ל לעשה הרעה וישלם לו לט
19. ויהי ון נחש עלי דרך שפיפון עלי אורח הנושך עקבי סוס ופול רבוב אחור: בראשית מט ז
20. נאם שמע אמרי אל וידע דעת עליון מחזה שרי וקחנן נפל וגלוי עינים: במדבר כד טו
21. ותמלך שוב מנגת הביתן אל בית משהה דתן והקן נפל על המטה אשר אסתר עליה ויאמר המלך הגם לבלבש את המלכה עמי בבית הדבר יצא מפי המלך ופני הקן חפה: אסתר ז ה
22. כרע שכב כאר וכלביא מי יקמנו מברכין ברוך ארריך ארוי: במדבר כד ט
23. בין רגליה כרע נפל שקב בין רגליה כרע נפל באשר כרע שם נפל שדוד: שופטים ה כו